

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Олена Валентина АРАНЧІЙ
2020 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
ступінь вищої освіти бакалавр
(нова редакція)

Полтава 2020

Розробники:

Петро Макаренко – завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор;

Тетяна Дейнека – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., доцент;

Андрій Пантелеймоненко – професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор;

Леся Демиденко – доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент;

Ольга Дивнич – доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент

Ігор Тимошенко – доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к. е. н.

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини СВО Бакалавр 2019 року набору розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин 03 вересня 2019 р., протокол № 1, схвалена науково-методичною радою спеціальності «Міжнародні економічні відносини» 03 вересня 2019 р., протокол № 1, та затверджена ректором академії 03 вересня 2019 р.

Нова редакція наскрізної програми практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Протокол від «26» серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри економіки

та міжнародних економічних відносин

Петро МАКАРЕНКО

Нова редакція наскрізної програми практики схвалена науково-методичною радою спеціальності

«Міжнародні економічні відносини»

Протокол від «28» серпня 2020 р. № 1

Голова науково-методичної ради

спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Леся ДЕМИДЕНКО

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОПИС ПРАКТИК.....	9
1.1. Навчальна практика «Світова економіка».....	9
1.2. Навчальна практика «Міжнародний агробізнес».....	10
1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика».....	11
1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	13
1.5. Професійна практика.....	15
1.6. Переддипломна практика.....	17
2. ЗМІСТ ПРАКТИК.....	20
2.1. Навчальна практика «Світова економіка»	20
2.2. Навчальна практика «Міжнародний агробізнес»	22
2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»	25
2.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху».....	26
2.5. Професійна практика.....	28
2.6. Переддипломна практика.....	29
3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК.....	31
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК.....	32
5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ	34
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Нова редакція наскрізної програми практики розроблена згідно освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня вищої освіти Бакалавр за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини, затвердженої вченою радою ПДАА 30 жовтня 2018 р. та введеної в дію з 01 вересня 2019 р., та її нової редакції, затвердженої вченою радою ПДАА 28 травня 2020 р. та введеної в дію з 01 вересня 2020 р. у зв'язку прийняттям Стандарту вищої освіти за спеціальністю Міжнародні економічні відносини для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 357 від 4.03.2020 р., та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини 2019 року набору.

Метою практики є:

- набуття студентами компетентностей, на основі отриманих в Академії теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та досягнення програмних результатів навчання;
- оволодіння сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері професійної діяльності студентами;
- виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- формування на базі одержаних у навчальному закладі знань професійних умінь, навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у сфері міжнародних економічних відносин;
- виховання у майбутніх фахівців потреби систематично оновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності в умовах конкретних суб'єктів господарювання;
- обґрунтування пропозицій щодо впровадження інноваційних технологій виробництва та управління підприємством;
- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають у сфері міжнародних економічних відносин;
- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності. Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей:

загальних:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземними мовами;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- уміння бути критичним та самокритичним;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в команді;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;
- здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;
- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;
- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;
- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;
- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;
- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;
- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;
- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;
- здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

програмних результатів навчання:

- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

- вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію;

- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

– розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв’язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

– ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб’єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;

– обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

– здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

– підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

– розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;

– визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв’язків між суб’єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

– демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

– визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

– досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв’язків;

– розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

– розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

– застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

– усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою

підтримки професійної компетентності на високому рівні;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- визначати пріоритети розвитку міжнародного агробізнесу, соціальної, економічної та міграційної політики в умовах поглиблення співпраці з Європейським Союзом;

- володіти методикою аналізу, моделювання та прогнозування соціальних та економічних явищ і процесів на різних рівнях управління у сфері міжнародних відносин.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини денної форми навчання 2019 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1.	Світова економіка	2	7,5	225
2.	Міжнародний агробізнес	4	7,5	225
Виробнича практика				
3.	Організаційно-аналітична	6	4,5	135
4.	Комплексна практика з фаху	8	4,5	135
Переддипломна практика				
5.	Переддипломна практика	8	6	180

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності Міжнародні економічні відносини заочної форми навчання 2019 року набору передбачено проходження професійної практики обсягом 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

1.1. Навчальна практика «Світова економіка»

Метою навчальної практики «Світова економіка» є закріплення та поглиблення теоретичних знань із зазначеної дисципліни, розвиток професійних якостей майбутнього фахівця, що дозволить йому в майбутньому успішно здійснювати міжнародні економічні відносини в сфері аграрного бізнесу.

Завдання навчальної практики «Світова економіка»:

- отримати уявлення про світове сільське господарство і стан продовольчого забезпечення населення планети;
- набуття практичних навичок щодо оцінки світових глобалізаційних процесів в агропродовольчій сфері;
- формування вмінь творчого пошуку резервів продовольчої безпеки в світі;
- набути знання в області економіки виробництва продукції землеробства і тваринництва в країнах світу;
- оволодіти навичками вибору найефективніших форм організації економічного життя суспільства, прогнозу кон'юнктури продовольства.

Навчальна практика «**Світова економіка**» проведена згідно наскрізної програми практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «**Міжнародні економічні відносини**» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини СВО Бакалавр 2019 року набору розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин 03 вересня 2019 р., протокол № 1, схвалена науково-методичною радою спеціальності «**Міжнародні економічні відносини**» 03 вересня 2019 р., протокол № 1, та затверджена ректором академії 03 вересня 2019 р.

1.2. Навчальна практика «Міжнародний агробізнес»

Метою навчальної практики «**Міжнародний агробізнес**» є закріплення теоретичних знань у здобувачів вищої освіти, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань бізнес-процесів, що відбуваються на аграрному міжнародному ринку та пріоритетів його розвитку; формування практичних навиків щодо оцінювання бізнес-середовища на міжнародних ринках; виявлення особливостей ведення аграрного бізнесу в різних країнах; оцінювання конкурентоспроможності та потенціалу розвитку національних виробників на міжнародних ринках.

Завдання навчальної практики «**Міжнародний агробізнес**»:

- ознайомлення із сучасним станом та перспективами розвитку міжнародного агробізнесу;
- виявлення галузевий пріоритетів в аграрній сфері з точки зору розвитку міжнародного бізнесу;
- визначення основних принципів ефективного ведення міжнародного агробізнесу;
- набуття навичок оцінювання зовнішнього середовища та ризиків виходу на зовнішній ринок;
- вивчення методів обґрунтування міжнародних проектів в аграрній сфері;
- оволодіння методами маркетингового аналізу та дослідження міжнародних аграрних ринків;
- набуття вмінь оцінювання глобалізаційних впливів на міжнародний агробізнес.

Проходження навчальної практики «**Міжнародний агробізнес**» сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахових:

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу.

програмних результатів навчання:

- систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- визначати пріоритети розвитку міжнародного агробізнесу, соціальної, економічної та міграційної політики в умовах поглиблення співпраці з Європейським Союзом.

1.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Метою виробничої практики «Організаційно-аналітична практика» є: оволодіння сучасними методами, формами професійної діяльності; формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення завдань у сфері міжнародних економічних відносин; виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення та набування первинного практичного досвіду.

Завдання виробничої практики «Організаційно-аналітична практика»:

- закріплення та поглиблення знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення циклу теоретичних дисциплін професійної підготовки;

- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності в галузі їх майбутньої професії;

- формування та розвиток професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;

- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності;
- збір необхідних матеріалів, їх опрацювання, аналіз і систематизація для написання звіту з виробничої практики.

Проходження виробничої практики **«Організаційно-аналітична практика»** сприяє формуванню компетентностей:

загальних:

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;
- здатність планувати та управляти часом;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- здатність працювати в команді;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу.

Проходження виробничої практики **«Організаційно-аналітична практика»** сприяє формуванню *програмних результатів навчання*:

- планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- визначати пріоритети розвитку міжнародного агробізнесу, соціальної, економічної та міграційної політики в умовах поглиблення співпраці з Європейським Союзом.

1.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Метою виробничої практики **«Комплексна практика з фаху»** є ознайомлення здобувачів вищої освіти безпосередньо на підприємствах (організаціях, установах) із виробничою, торговельною та міжнародною діяльністю бази практики, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності, закріплення знань, отриманих при вивченні певного циклу теоретичних дисциплін та набування первинного практичного досвіду.

Завдання виробничої практики **«Комплексна практика з фаху»**:

- формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних умовах;

- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами

вищої освіти в процесі вивчення дисциплін професійної підготовки;

- опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в сфері міжнародних економічних відносин;

- виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

- збір практичних та статистичних матеріалів для виконання курсових робіт, кваліфікаційної роботи та інших наукових робіт.

Проходження виробничої практики **«Комплексна практика з фаху»** сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

- здатність планувати та управляти часом;

- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

Проходження виробничої практики **«Комплексна практика з фаху»** сприяє формуванню *програмних результатів навчання*:

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу

технологій;

- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- володіти методикою аналізу, моделювання та прогнозування соціальних та економічних явищ і процесів на різних рівнях управління у сфері міжнародних відносин.

1.5. Професійна практика

Метою **професійної практики** є формування, поглиблення і вдосконалення фахових компетентностей.

Завданнями **професійної практики** є:

- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності в галузі їх майбутньої професії;

- формування та розвиток професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;

- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності.

Проходження професійної практики сприяє формуванню *компетентностей*:

загальних:

- здатність планувати та управляти часом;

- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахових:

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

Проходження професійної практики сприяє формуванню *програмних результатів навчання*:

- систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

- розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- володіти методикою аналізу, моделювання та прогнозування соціальних та економічних явищ і процесів на різних рівнях управління у сфері міжнародних відносин.

1.6. Переддипломна практика

Переддипломна практика проводиться з метою збору та опрацювання фактичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи, поглиблення і вдосконалення у виробничих умовах набутих здобувачами вищої освіти компетентностей та підготовки їх до трудової діяльності.

Завданням **переддипломної практики** є:

- розв’язання спеціалізованого завдання та практичної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної сфери і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- набуття вміння працювати з фактичним матеріалом діяльності організації й використовувати його при виконанні кваліфікаційної роботи;

- формування умінь і навичок роботи за фахом, набуття досвіду організаційної, виховної роботи в колективі;

- ознайомлення безпосередньо в організації з сучасними прийомами, методами та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії.

Проходження **переддипломної практики** сприяє формуванню наступних *компетентностей*:

загальних:

- здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;

- здатність планувати та управляти часом;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- здатність спілкуватися іноземними мовами;

- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- вміння бути критичним та самокритичним;

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- здатність працювати в команді;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахових:

- здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції;

- здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням

їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин;

- здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;

- здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них;

- здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

- здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;

- здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

- здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків;

- здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;

- здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах;

- здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

- здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

- здатність здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку міжнародного агробізнесу;

- здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

Пройдення переддипломної практики сприяє формуванню *програмних*

результатів навчання:

- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;
- вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію;
- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення;
- систематизувувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;
- планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;
- розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;
- ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку;
- обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;
- здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;
- підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;
- розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин;
- визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного

рівня та налагоджувати комунікації між ними;

- демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками;

- визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

- досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

- розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин;

- розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами;

- застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні;

- обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків;

- презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

- визначати пріоритети розвитку міжнародного агробізнесу, соціальної, економічної та міграційної політики в умовах поглиблення співпраці з Європейським Союзом;

- володіти методикою аналізу, моделювання та прогнозування соціальних та економічних явищ і процесів на різних рівнях управління у сфері міжнародних відносин.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Світова економіка»

Тема 1. Продовольче забезпечення та ресурсний потенціал світового сільського господарства

Бідність як глобальна проблема. Місце і роль сільського господарства в забезпеченні продовольством населення планети. Специфіка землі як фактору сільськогосподарського виробництва. Трудові ресурси світового сільського

господарства. Досвід регулювання земельних відносин у провідних державах світу. Економічні оптика та методичні підходи до оптимізації ринку землі в умовах ринкової економіки. Характеристика виробничих засобів світового сільського господарства. Механізація світового сільськогосподарського виробництва (парк тракторів, збирально-молотильних машин, транспортні засоби). Світовий досвід міжгосподарського використання сільгосптехніки та обладнання. Аналіз ринку сільгосптехніки розвинутих країн світу. Кооперативне використання дорогої техніки в Канаді. Хімізація сільськогосподарського виробництва в країнах світу. Меліоративне облаштування сільськогосподарських земель в країнах світу. Інфраструктура агропромислового виробництва: досвід і напрями розвитку.

Тема 2. Економіка світового виробництва зернових і технічних культур

Світове виробництво та споживання пшениці, рису. Світове виробництво жита, третікале, проса, гречки. Виробництво фуражного зерна. Виробництво зерна кукурудзи, ячменю, вівса, сорго, бобових культур. Світова торгівля зерном, в тому числі пшеницею, рисом, зерном кукурудзи, зерном ячменю. Закупівля, зберігання та переробка зерна в світі. Особливості виробництва технічних культур. Економіка виробництва рослинних харчових жирів (олія: пальмова, соєва, ріпакова, соняшникова, арахісова, сезаму, сафлору, кокосова та інші види). Економіка виробництва тонізуючих культур (кава, какао, чай, кола, тютюн). Виробництво каучуку. Виробництво цукроносних культур (цукрова тростина, цукровий буряк). Виробництво і споживання цукру. Виробництво волокнистих культур (бавовник, тропічні грубоволокнисті культури, коноплі).

Тема 3. Економіка світового виробництва фруктів, винограду, бульбоплодів, коренеплодів та овочів

Економіка вирощування і споживання плодів (яблука, груші, сливи, хурма, абрикос, ананас, папайя). Економіка виробництва і споживання цитрусових (апельсини, мандарини, лимони, грейпфрут). Економіка виробництва і споживання бананів і винограду. Економіка виробництва та споживання бульбоплодів (картоплі, ямс, батату, маніоку). Виробництво та споживання коренеплодів, овочів. Досвід Франції в реалізації плодоовочевої продукції через оптові ринки.

Тема 4. Сучасний стан та перспективи розвитку світового тваринництва, птахівництва, бджолярства, рибництва

Еволюція розвитку світового тваринництва: скотарства, свинарства, вівчарства, козівництва. Економіка м'ясного скотарства. Світове виробництво і світовий ринок м'яса. Споживання м'яса населенням світу. Інші галузі тваринництва у світі. Світове виробництво молока. Виробництво молока буйволиць. Світовий ринок молочних продуктів. Регулювання ринку молока і молочної продукції. Роль птахівництва у забезпеченні населення продуктами харчування. Розведення і виробництво м'яса качок, гусей, свійських цесарок, індиків домашніх. Світове виробництво і споживання яєць. Економічна

ефективність розведення страусів. Продукція бджолярства. Значення риби в харчуванні людини. Штучне розведення риби. Всесвітній банк і проблеми надмірного вилову риби.

Тема 5. Світовий ринок, світова торгівля та конкурентоспроможність в ринковій економіці

Характеристика ринку та його функцій. Аналіз кон'юнктури ринку. Види світових цін і специфіка їх формування, включаючи експортно-імпорتنу продукцію. Особливості ринків продовольчих товарів. Специфіка лібералізації світового ринку продовольчих товарів. «Конкуренція» та її види. Конкурентоспроможність, її рівні та фактори. Конкурентоспроможність української сільськогосподарської продукції на світовому аграрному ринку.

Тема 6. Продовольча безпека, екологія та якість продовольчих ресурсів країн світу

Продовольча проблема в сучасному світі. Продовольча безпека, її основні аспекти, критерії та показники. Роль продовольчих і сільськогосподарських організацій у забезпеченні продовольчої безпеки. Порушення екологічної рівноваги на землі. Розв'язання проблеми якості сільськогосподарської сировини та продовольчої продукції в різних країнах світу.

Тема 7. Виробництво поновлювальних джерел енергії та продовольчі ресурси

Виробництво біопалива в країнах світу. Біопаливо і забезпечення продовольчими ресурсами населення. Використання біомаси як відновлювального джерела енергії. Виробництво альтернативних енергоносіїв в Україні.

2.2. Навчальна практика «Міжнародний агробізнес»

Тема 1. Міжнародний агробізнес в системі економічних відносин

З'ясування сутності та взаємозв'язків між категоріями «бізнес», «підприємницька діяльність», «аграрний бізнес», «агропродовольчий бізнес». Основні принципи ведення аграрного бізнесу на міжнародному ринку. Ознайомлення з концептуальними підходами щодо формування бізнес-моделей на міжнародному аграрному ринку. Виявлення ролей стейкхолдерів міжнародного агробізнесу. Виявлення особливостей економічних відносин, що виникають у процесі здійснення міжнародного аграрного бізнесу.

Тема 2. Глобалізаційні впливи на міжнародний агробізнес

З'ясування сутності та генезису глобалізації. Виявлення закономірностей глобалізаційних процесів. З'ясування особливостей глобалізації економіки. Оцінювання діяльності транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації економіки. Обґрунтування напрямів вирішення глобальних проблем людства. Антиглобалізм та його вплив на міжнародний аграрний ринок. Класифікація країн за характером суспільно-економічних відносин та розвиток аграрної сфери в цих країнах.

Тема 3. Особливості міжнародного аграрного ринку та його інфраструктури

Виявлення сутності ринку та характеристика видів ринків. Структура ринку. Особливості ринкової економіки. Вивчення основних теорій ринків. Характеристика теорії А. Сміта. Теорія Д. Рікардо. Сучасні ринкові теорії. Характеристика ринкової системи, середовища, парадигм ринку. Структура ринкового механізму. Аналіз особливостей міжнародної конкуренції. Види конкуренції. Вивчення складових інфраструктури міжнародного аграрного ринку. Функції інфраструктури.

Виявлення сутності та особливостей аграрного та агропродовольчого ринків. Функції ринку в міжнародному середовищі. Оцінювання зовнішнє середовище існування суб'єктів міжнародного агробізнесу. Мікросередовище. Макросередовище. Чинники, що визначають складність оцінювання зовнішнього середовища на міжнародних ринках. Особливості моніторингу зовнішнього середовища. Прогнозування зовнішнього середовища. Формування етапів аналізу зовнішнього середовища. SWOT-аналіз як основний метод оцінювання зовнішнього середовища.

Тема 4. Розвиток агропродовольчого сектору економіки

Виявлення особливостей міжнародного агропродовольчого сектору економіки та його структури. Оцінювання кон'юнктури міжнародного агропродовольчого ринку. Тенденції розвитку агропродовольчого сектору економіки у міжнародному вимірі.

Роль міжнародних організацій в розвитку агропродовольчого ринку. Характеристика експортних та імпортних операцій на агропродовольчому ринку. Світові лідери аграрного бізнесу. Місце України в міжнародному аграрному бізнесі. Роль України на різних сегментах агропродовольчого ринку. Оцінювання конкурентоспроможності національних виробників аграрної продукції на міжнародних ринках. Прогнозування розвитку агропродовольчого ринку та його суб'єктів.

Тема 5. Планування та організація міжнародного агробізнесу

Формування цілей виходу на зовнішній ринок. Зовнішньоекономічна діяльність як форма господарської діяльності підприємства. Стимули розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Цілі створення міжнародних спільних підприємств. Види спеціальних економічних зон.

Побудова сценаріїв виходу виробника на міжнародний ринок. Роль земельних відносин в побудові сценаріїв розвитку міжнародного агробізнесу. Основні форми агробізнесу. Ресурсне забезпечення проектів з розвитку міжнародного агробізнесу. Вимоги до кадрового потенціалу в міжнародних проектах. Перешкоди розвитку міжнародного агробізнесу. Вплив економічних криз на планування та організацію міжнародного аграрного бізнесу.

Тема 6. Міжнародна аграрна політика

Характеристика міжнародної аграрної політики. Політика протекціонізму країн світу. Державне регулювання економіки та аграрного бізнесу. Митна політика та система квотування. Вивчення правил Інкотермс.

Напрями державної підтримки аграрного сектору. Вплив держави на формування аграрної політики. Обов'язкові критерії державного впливу. Компоненти аграрної політики і потреба їх поєднання. Державна політика щодо розвитку продуктивних сил та економічних відносин в аграрному бізнесі. Ціноутворення на аграрну продукцію на внутрішніх та зовнішніх ринках. Формування державного резерву. Дотації та субсидії в різних країнах. Податкова система в аграрному секторі. Програми підтримки розвитку аграрного сектору економіки. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору. Фіскальна політика в аграрному секторі. Світовий досвід державного регулювання в аграрній сфері. Вплив євроінтеграції на розвиток аграрної сфери. Регулювання світової агропродовольчої системи. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.

Тема 7. Агропромислова інтеграція та кооперація

Організаційно-правові форми суб'єктів аграрного ринку. Види об'єднань агроформувань. Організація господарської діяльності малих суб'єктів агропродовольчого ринку: фермерських господарств, сімейних ферм, особистих підсобних господарств. Вивчення форм агропромислової інтеграції в Україні та світі. Оцінювання основних факторів виробництва на внутрішньому та зовнішньому ринках. Структура та оцінювання витрат та доходів при міжнародній інтеграції. Методи оцінювання факторів для ведення міжнародного агробізнесу. Типи конкурентів на міжнародних ринках. Стратегічні альянси (союзи). Зміст діяльності стратегічних альянсів. Принципи, необхідні для досягнення найкращих результатів від стратегічного альянсу. Притулки прибутку. Критичні ринки. Світовий досвід агропромислової інтеграції та кооперації. Оцінювання інвестиційної привабливості агробізнесу.

Тема 8. Міжнародний маркетинг та логістика в агробізнесі

Особливості міжнародних ринків. Характеристика принципів міжнародної торгівлі. Виявлення ролі бірж та їх діяльності в міжнародному агробізнесі. Мотивація здійснення міжнародного агробізнесу. Аналіз особливостей агропродовольчого маркетингу та його складових. Характеристика основних факторів формування попиту та пропозиції на агропродовольчі товари.

Характеристика функцій переміщення продовольчих товарів: виробництво, зберігання, транспортування, реалізація, переробка. Характеристика основних каналів реалізації агропродовольчої продукції на міжнародних ринках. Якість та безпечність аграрної продукції. Стандартизація та сертифікація в міжнародному агробізнесі.

Особливості міжнародної логістики. Матеріальні та інформаційні потоки на аграрному ринку. Методи транспортування та зберігання аграрної продукції в умовах міжнародних відносин. Митно-тарифне регулювання в агробізнесі. Поняття та функції мита, формування митного тарифу та митної вартості товару.

2.3. Виробнича практика «Організаційно-аналітична практика»

Тема 1. Економічна характеристика підприємства

Дослідження забезпеченості підприємства земельними, трудовими ресурсами, ефективність використання основних та оборотних засобів за останні три роки. Визначення рівня спеціалізації та виробничого напрямку підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства.

Тема 2. Економіка підприємства

Аналіз операційної діяльності підприємства. Оцінка фінансової звітності підприємства. Розрахунок структури активів підприємства. Відображення джерел формування доходів підприємства, джерел формування прибутку та напрямів його розподілу і використання. Розрахунок структури витрат на виробництво основних видів продукції підприємства та динаміки собівартості продукції. Ознайомлення з порядком ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Розрахунок показників економічної безпеки підприємства та визначення основних напрямів подальшого підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Формування пропозицій щодо удосконалення технологій виробництва продукції в підприємстві.

Тема 3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Загальний аналіз попереднього досвіду і перспектив розвитку зовнішньоекономічних зв'язків підприємства. Визначення методів дослідження ринку при здійсненні зовнішньо-торговельної діяльності підприємства. З'ясування критеріїв вибору форм виходу підприємства на зовнішні ринки. Дослідження потенційних можливостей підприємства при виході на зовнішні ринки. Визначення передумов і мотивації виходу підприємства на зовнішні ринки. Дослідження способів встановлення контактів з потенційним партнером. Перелік умов функціонування підприємства на зовнішніх ринках. Аналіз структури маркетингових досліджень на зовнішньому ринку. Обґрунтування заходів, спрямованих на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Визначення: митної вартості товару, ставки і суми за митне оформлення товарів (митний збір, мито, податок на додану вартість, митний огляд), загальну вартість розмитненого товару, собівартість та ціну реалізації. Розкриття доцільності використання посередників на зовнішньому ринку. Представлення процедури здійснення зовнішньоекономічної операції. Розкриття сутності та змісту зовнішньоекономічного контракту та дослідження його структури на підприємстві. Здійснення аналізу базисних умови постачання товару згідно з правилами Інкотермс у редакції 2010 р., а саме: умов постачання згідно з видом транспорту, який використовується при перевезенні; місця переходу ризиків, пов'язаних з товаром; сторони, на яку лягають експортні та імпорتنі формальності та ін. Відображення способів платежів, засобів платежів, форм розрахунків, що використовуються в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Аналіз економічної ефективності зовнішньоекономічних угод.

Тема 4. Міжнародні валютно-фінансові відносини

Визначення та аналіз національних нормативів та законодавчих актів, а також міжнародних законів, банківських правил й звичаїв, що регулюють міжнародні розрахунки підприємства. Встановлення, в яких валютах

здійснюються міжнародні розрахунки підприємства та визначення критеріїв, що впливають на їхню ефективність. Визначення та аналіз обмежень, заборон, лімітування та форм регламентації операцій резидентів і нерезидентів, які застосовує держава щодо міжнародних валютно-фінансових відносин підприємства. Аналіз змісту комерційних або фінансових документів, на основі яких підприємство здійснює міжнародні розрахунки.

Тема 5. Міжнародні економічні відносини

Характеристика сутності міжнародних економічних відносин як економічної категорії. Визначення принципів, факторів розвитку та особливостей механізму реалізації міжнародних економічних відносин. Обґрунтування впливу на міжнародні економічні відносини змін, що відбуваються у системі світогосподарських зв'язків на рівні держави, корпорації, підприємства.

З'ясування напрямків міжнародних зв'язків підприємства – об'єкта практики. Аналіз форм та способів виходу на зовнішні ринки, особливостей пошуку іноземних партнерів. Характеристика взаємовідносин підприємства із зовнішніми контрагентами і ринковою інфраструктурою: вивчення ринку продукції підприємства, його особливостей і перспектив; дати загальну оцінку експортному потенціалу підприємства.

Визначення сутності поняття «інвестиційний клімат». Аналіз змісту прямих і портфельних інвестицій та наслідків їх залучення. З'ясування механізму залучення іноземних інвестицій на підприємство; виявити потенційних інвесторів. Оцінка міжнародних виробничих зв'язків підприємства і їх впливу на ефективність його діяльності. Аналіз механізму регулювання МЕВ. Проведення аналізу методів здійснення експортно-імпортних операцій або інших форм міжнародної економічної діяльності підприємства, оцінка їх ефективності. Формулювання аналітичних висновків та практичних рекомендації щодо перспектив розширення міжнародних економічних відносин підприємства.

2.4. Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»

Тема 1. Дипломатичний протокол та етикет

Характеристика і роль дипломатичного етикету в міжнародних відносинах. Аналіз етики ділових стосунків. Характеристика норм моралі в міжнародних відносинах. Визначення особливостей формування іміджу фірми і ділової людини. Аналіз основних компонентів створення сприятливого іміджу. Аналіз етикету і протоколу ділового спілкування. Визначення особливостей етикету вітання і знайомств. Характеристика особливостей нанесення візитів та прийому відвідувачів. Аналіз етики телефонної розмови. Характеристика особливостей етикету ділового листа (дипломатичне листування). Визначення складових протокольної роботи з підготовки і проведення переговорів. Формування стратегії й тактики ведення переговорів. Аналіз особливостей візитів високих посадовців держави. Визначення особливостей візитів ділових партнерів.

Тема 2. Міжнародні відносини і світова політика

Аналіз закономірностей та особливостей розвитку світової політики. Визначення ключових особливостей країн-партнерів підприємства. Оцінка впливу макроекономічного середовища на функціонування підприємства. Моніторинг основних конкурентів на світовому ринку. Розробка прогнозу тенденцій розвитку міжнародних ринків з урахуванням зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку міжнародної економічної діяльності.

Тема 3. Міжнародна економічна діяльність України

Характеристика суб'єктів міжнародних економічних операцій в Україні. Аналіз складових системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Аналіз концептуальних проблеми регулювання відкритої економіки. Характеристика суб'єктів наддержавного рівня регулювання міжнародної економічної діяльності. Визначення особливостей експортної та імпорتنної політики України. Характеристика особливостей міжнародної торгівлі послугами в Україні. З'ясування місця України на світових ринках праці та визначити роль міжнародної трудової міграції на економічну ситуацію в країні. Аналіз особливостей регулювання міжнародної економічної діяльності України. Аналіз податкового регулювання як ефективного інструменту оптимізації механізму міжнародного співробітництва. Визначення особливостей митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні. Характеристика напрямів прикордонного співробітництва в Україні. Застосування нетарифних інструментів та інтереси України. Аналіз традиційних засобів підтримки національного товаровиробника у сфері міжнародної торгівлі: тарифно-нетарифне регулювання. Характеристика економічної інтеграції як фактору розвитку міжнародної економічної діяльності України. Аналіз основних завдань та умов європейської інтеграції України. Аналіз основних особливостей співробітництва України з регіональними інтеграційними об'єднаннями. Аналіз основних особливостей співробітництва України з міжнародними організаціями.

Тема 4. Національна та міжнародна економічна безпека

Характеристика складових міжнародної, національної, приватної безпеки. Аналіз основних концепцій та правового забезпечення міжнародної та національної безпеки. Характеристика основних видів, організації управління і забезпечення національної безпеки України. Аналіз економічних інтересів України та зовнішніх загроз (завоювання іноземними фірмами внутрішнього ринку України).

Визначення основних напрямів і принципів забезпечення економічної безпеки підприємства. Визначення місця об'єкта дослідження за оцінкою рівня кризи території виходячи із виробничого і ресурсного потенціалу, сфері зайнятості населення, рівня життя, правопорядку, науково-технічного потенціалу. Аналіз проблем екологічної небезпеки. Аналіз правових аспектів економічної безпеки особистості. Аналіз реальних доходів, медичного обслуговування, культури, забезпечення житлом, житлово-комунального обслуговування, пенсійного обслуговування, формування особистих

заощаджень і їх захисту. Розробка сценаріїв забезпечення економічної безпеки на державному і регіональному рівнях. Визначення основних положень концепції і державної стратегії економічної безпеки України.

2.5. Професійна практика

Тема 1. Економіка підприємства

Аналіз операційної діяльності підприємства. Оцінка фінансової звітності підприємства. Розрахунок структури активів підприємства. Відображення джерел формування доходів підприємства, джерел формування прибутку та напрямів його розподілу і використання. Розрахунок структури витрат на виробництво основних видів продукції підприємства та динаміки собівартості продукції. Ознайомлення з порядком ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Розрахунок показників економічної безпеки підприємства та визначення основних напрямів подальшого підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Формування пропозицій щодо удосконалення технологій виробництва продукції в підприємстві.

Тема 2. Дипломатичний протокол та етикет

Характеристика і роль дипломатичного етикету в міжнародних відносинах. Аналіз етики ділових стосунків. Характеристика норм моралі в міжнародних відносинах. Визначення особливостей формування іміджу фірми і ділової людини. Аналіз основних компонентів створення сприятливого іміджу. Аналіз етикету і протоколу ділового спілкування. Визначення особливостей етикету вітання і знайомств. Характеристика особливостей нанесення візитів та прийому відвідувачів. Аналіз етики телефонної розмови. Характеристика особливостей етикету ділового листа (дипломатичне листування). Визначення складових протокольної роботи з підготовки і проведення переговорів. Формування стратегії й тактики ведення переговорів. Аналіз особливостей візитів високих посадовців держави. Визначення особливостей візитів ділових партнерів.

Тема 3. Міжнародні економічні відносини

Характеристика сутності міжнародних економічних відносин як економічної категорії. Визначення принципів, факторів розвитку та особливостей механізму реалізації міжнародних економічних відносин. Обґрунтування впливу на міжнародні економічні відносини змін, що відбуваються у системі світогосподарських зв'язків на рівні держави, корпорації, підприємства.

З'ясування напрямків міжнародних зв'язків підприємства – об'єкта практики. Аналіз форм та способів виходу на зовнішні ринки, особливостей пошуку іноземних партнерів. Характеристика взаємовідносин підприємства із зовнішніми контрагентами і ринковою інфраструктурою: вивчення ринку продукції підприємства, його особливостей і перспектив; дати загальну оцінку експортному потенціалу підприємства.

Визначення сутності поняття «інвестиційний клімат». Аналіз змісту прямих і портфельних інвестицій та наслідків їх залучення. З'ясування механізму залучення іноземних інвестицій на підприємство; виявити

потенційних інвесторів. Оцінка міжнародних виробничих зв'язків підприємства і їх впливу на ефективність його діяльності. Аналіз механізму регулювання МЕН. Проведення аналізу методів здійснення експортно-імпортних операцій або інших форм міжнародної економічної діяльності підприємства, оцінка їх ефективності. Формулювання аналітичних висновків та практичних рекомендації щодо перспектив розширення міжнародних економічних відносин підприємства.

Тема 4. Міжнародна економічна діяльність України

Характеристика суб'єктів міжнародних економічних операцій в Україні. Аналіз складових системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Аналіз концептуальних проблеми регулювання відкритої економіки. Характеристика суб'єктів наддержавного рівня регулювання міжнародної економічної діяльності. Визначення особливостей експортної та імпортної політики України. Характеристика особливостей міжнародної торгівлі послугами в Україні. З'ясування місця України на світових ринках праці та визначити роль міжнародної трудової міграції на економічну ситуацію в країні. Аналіз особливостей регулювання міжнародної економічної діяльності України. Аналіз податкового регулювання як ефективного інструменту оптимізації механізму міжнародного співробітництва. Визначення особливостей митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні. Характеристика напрямів прикордонного співробітництва в Україні. Застосування нетарифних інструментів та інтереси України. Аналіз традиційних засобів підтримки національного товаровиробника у сфері міжнародної торгівлі: тарифно-нетарифне регулювання. Характеристика економічної інтеграції як фактору розвитку міжнародної економічної діяльності України. Аналіз основних завдань та умов європейської інтеграції України. Аналіз основних особливостей співробітництва України з регіональними інтеграційними об'єднаннями. Аналіз основних особливостей співробітництва України з міжнародними організаціями.

2.6. Переддипломна практика

Під час переддипломної практики виконується індивідуальне завдання. Зміст індивідуального завдання, порядок його виконання визначається та погоджується керівником практики. Ефективність виконання індивідуального завдання значною мірою залежить від того наскільки правильно зорієнтований студент на зміст практичного завдання, на його пріоритетні питання, а також на раціональний розподіл часу, відведеного на проходження практики.

Завдання можуть бути пов'язані не лише з написанням кваліфікаційної роботи, а й з науково-дослідною роботою кафедри з державної та господарської тематики, підготовкою доповідей на студентську наукову конференцію. Науково-дослідна робота в період практики має бути спрямована на підвищення фахового рівня підготовки здобувачів вищої освіти.

Після закінчення переддипломної практики здобувач вищої освіти має підготувати пропозиції щодо змісту першого варіанту теоретичного та аналітичного розділів кваліфікаційної роботи, комплексу завдань для

дослідження з використанням комп'ютерних технологій. Пропозиції щодо змісту теоретичного та аналітичного розділів кваліфікаційної роботи повинні мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити елементи самостійного дослідження;
- містити розрахунки, виконані на ЕОМ;
- містити достатній для обґрунтування пропозицій аналіз досліджуваної проблеми у межах досліджуваного підприємства.

По закінченню переддипломної практики здобувач вищої освіти подає на кафедру науковому керівнику ґрунтовні пропозиції щодо вдосконалення діяльності підприємства, запропонований для подальшого дослідження комплекс розробок з використанням комп'ютерних технологій.

Тема 1. Теоретичне обґрунтування обраної теми дослідження

Вивчення теоретичних та методологічних аспектів досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження. Здійснення аналізу та проведення класифікації наукових поглядів; дослідження основних чинників впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Тема 2. Діагностика об'єкту дослідження

Збір фактичного матеріалу з практики діяльності на матеріалах підприємства-об'єкта переддипломної практики та середовища його функціонування, характеристика об'єкту дослідження та аналіз досліджуваної проблеми. Вивчення проблеми здійснюється на основі:

- накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволить провести кваліфікований аналіз та обґрунтувати пропозиції на наступному етапі;
- програми дослідження, яка формується керівником практики від кафедри згідно теми індивідуального завдання (кваліфікаційної роботи) та виходячи з особливостей діяльності підприємства, що є базою практики, доступності необхідної інформації.

Тема 3. Проектна частина

Формулювання конкретних науково обґрунтованих пропозицій, проектів інноваційного характеру щодо розв'язання науково-практичної проблеми в сфері міжнародних економічних відносин.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавської державної аграрної академії (далі – Академії) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Академії, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях, комп'ютерних лабораторіях та інших об'єктах структурних підрозділів Академії. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися в підприємствах (організаціях, установах тощо), що оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програм практики. Вона проводиться науково-педагогічним, педагогічним працівником Академії для групи (підгрупи) студентів. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

Виробнича (професійна, переддипломна) практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Академії;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Академії (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки студентів за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до

баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Академією та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Академії. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Академії здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультетах (в навчально-науковому інституті) – декани (директор), на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавської державної аграрної академії.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Академії про проведення практики студентів.

Навчальна практика проводиться для академічної групи.

Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики (додаток А), а також оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Академії.

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Виробнича (професійна, переддипломна) практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Організація проведення професійної практики студентів заочної форми навчання здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду.

Студенти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням директора навчально-наукового інституту до складання семестрового контролю з професійної практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаній посаді обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться професійну практику згідно наказу ректора Академії. Проходження студентом професійної практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Керівник виробничої (професійної, переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;

- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники (додатки Б), звіти з практики (додаток В) та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої (професійної, переддипломної,) практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Академії.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу (професійну, переддипломну) практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження навчальної практики студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник та інші матеріали, передбачені робочою програмою навчальної практики. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання студентом програми;
- оформлення і змістовності наповнення щоденника та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

За результатами проходження виробничої (переддипломної) практики студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики

Звіт з виробничої (переддипломної) практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Академії.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої (переддипломної) практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на

запитання членів комісії.

Семестровий контроль з професійної практики студентів заочної форми навчання проводиться під час навчально-екзаменаційної сесії.

Диференційований залік з професійної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики. Нарахування балів з професійної практики здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;

- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультетів (навчально-наукового інституту) та Академії.

ДОДАТКИ

Додаток А
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

_____ (назва практики)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____
(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____
(бакалавр / магістр)

_____ курс, _____ група, денна форма навчання

20__ - 20__ навчальний рік

м. Полтава

ОБЛІК ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Дата	Зміст практики	Кількість годин практики		Кількість балів	Підпис керівника практики
		план	факт		

Висновок керівника(ів) навчальної практики від кафедри

Період практики з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Керівник навчальної практики від кафедри _____

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Додаток Б

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____
(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____
(бакалавр / магістр)

_____ курс, _____ група

Форма навчання _____
(денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)
«__» _____ 20__ року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від
«__» _____ 20__ року №__ студент зарахований на посаду _____
(назва посади)

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)
«__» _____ 20__ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Керівники практики:

від кафедри

(підпис)

(ініціали та прізвище)

від підприємства (організації, установи тощо) _____

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М.П.

« ___ » _____ 20__ р.

Загальні відомості про базу практики

(назва підприємства, організації, установи тощо)

П.І.П. керівника _____

Форма власності _____

Район _____

Область _____

Місто _____

Адреса _____

Телефон/факс _____

Характеристика бази практики

Робчі записи під час практики

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА керівника практики від бази практики

(назва підприємства, організації, установи тощо)

Керівник практики від підприємства (організації, установи тощо)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М.П.

«_____» _____ 20__ року

Висновок керівника практики від кафедри

Кількість балів _____
(цифрами)

Керівник практики від кафедри

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

Кількість балів _____
(цифрами)

Дата захисту звіту з практики « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою _____
(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____
(цифрами і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Додаток В

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних
технологій

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗВІТ

з _____ практики
(виробничої, професійної, переддипломної)

_____¹
(назва практики)

студента _____ курсу _____ групи СВО бакалавр

освітньо-професійної програми Міжнародні економічні відносини

спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(посади, прізвища та ініціали)

Полтава 20____

¹ У випадку, коли назва практики співпадає з її видом, зазначається лише вид практики

